

Lukutaitoinen Eurooppa edellyttää yhteisiä toimia

Lukeminen on ihmisoikeus.

Edistynyt lukutaito saavutetaan pitkäjänteisellä lukemisella. Se vahvistaa kognitiivisia taitoja, laajentaa ymmärrystä ja lisää sosiaalista kyvykkyyttä. Nämä taidot ovat välttämättömiä aktiiviselle kansalaisuudelle demokraattisessa yhteiskunnassa.

Lukutaidon suunta käännetään yhdessä. Tarvitsemme laajoja Euroopan laajuisia toimia, vaikuttavia ohjelmia, kirjailimiöitä sekä puhetta lukemisen merkityksestä ja lukutaidon asemasta. Jokaisella eurooppalaisella tulee olla oikeus oppia lukemaan ja kehittää lukutaitoaan koko eliniän ajan.

Lukutaidon hälyttävä lasku käännetään vain riittävän varhaisilla toimilla.

Tilastollisesti lapsen lukutaito on sitä parempi, mitä enemmän vanhemmat käyttävät aikaa lukemiseen kotona. Tieto lapselle lukemisen merkityksestä kuuluu jokaiselle perheelle. Yksi tehokkaimpia keinoja lisätä varhaislukemista ovat kirjalahjaohjelmat. Ne pitäisi mahdollistaa kautta Euroopan.

Hälyttävää on, että heikosti lukevien lasten osuus on Suomessa kaksinkertaistunut 10 vuodessa ja erittäin heikosti lukevien tuplaantunut viimeisten 5 vuoden aikana.

Riittävä lukutaito takaa nuorelle itsenäisen elämän.

Opiskelun ja työelämän näkökulmasta riittävänä lukutaidon tasona on pidetty PISA-testissä saavutettavaa tyydyttävää taitotasoa. Kaikista OECD-maiden 15-vuotiaista sen saavuttava 49,4 % nuorista, Suomessa vain 56 % nuorista. Viime PISA-testissä suomalaisnuorten lukutaidon taso laski viidenneksi eniten kaikista vertailuun osallistuneista maista.

Nuorten lukutaidolta vaaditaan nykyisissä mediaympäristöissä paljon. Siksi on hälyttävää, että EU:n nuorista noin neljännekselle tuottaa vaikeuksia ymmärtää yksinkertaisiakaan tekstejä. Kahdeksasluokkalaista vain 43 prosentilla on perusdigitaidot. Noin puolet nuorista ei erota nettilähteissä mielipidettä faktasta.

Lukutaito linkittyy nuorten vaikuttamismahdollisuuksiin ja on siten merkittävää demokraattisen yhteiskunnan säilyttämisen ja globaalien ongelmien kuten informaatiovaikuttamisen tai ilmastonmuutoksen ratkaisemisen kannalta.

Kansalaisten lukutaidon tukeminen on tehokas työelämätoimi.

Joka viides työikäinen lukee ja kirjoittaa heikosti. Se on esteenä työssä pärjäämiselle ja elinikäiselle oppimiselle.

90% työtehtävistä edellyttää tekijältään perustason digitaaitoja, silti vain 56 % aikuisista saavuttaa perustason osaamisen. Tällä hetkellä jäädään siis kauas tavoitteesta, jonka mukaan EU:ssa aikuisista 80 % saavuttaisi perusdigitaaitoja.

Riittävä lukutaito on kilpailukyvyyn, elinikäisen oppimisen ja tuottavuuden tae. Siksi lukutaidon tulisi olla myös työelämän keskeisiä panostuskohteita.

Kansalaisten kriittinen lukutaito on demokraattisesti toimivan yhteiskunnan edellytys.

Lukutaitoon on ratkaisevan tärkeää panostaa juuri nyt. Yhteiskunnan rakenteet edellyttävät kansalaisilta koko ajan sujuvampaa ja kriittisempää lukutaitoa. Näppärät digitaidot ja keinot viestiä ovat edellytyksiä selviytyä arjessa ja nyky-yhteiskunnassa. Edistynyt ja syventynyt lukutaito on paras puolustus valeuutisia, vihapuhetta ja ääri-ilmiöiden nousua vastaan.

Tulevina vuosina kansalaisten lukutaitoon kohdistuu aivan erityisiä vaatimuksia, kun tekoäly haastaa totutut käsityksemme tekstiympäristöjen luotettavuudesta ja logiikasta. Maailman talousfoorumin tuore riskiraportti nostaa väärän tiedon leviämisen maailman suurimmaksi lyhyen aikavälin uhkaksi. Riskin toteutuessa yhteiskunnat ovat vaarassa polarisoitua entisestään.

LUKUTAITO VAHVISTUU VAIN LUKEMALLA. KIRJAILIJOIDEN TYÖ ON TURVATTAVA.

Euroopan kilpailukyvyyn säilymiselle on välttämätöntä, että taiteilijoille luodaan reilut työmarkkinat, työn tekijänoikeuksia suojellaan ja edellytykset taiteen tekemiselle sosiaalisesti ja taloudellisesti ovat tasavertaiset muiden alojen kanssa.

Kulttuuri on merkittävä talouden sektori, joka vahvistaa globaalia kilpailukykyä ja tuottaa innovaatioita ja luovuutta.

Jokainen EU:ssa kulttuuriin investoitu euro voi tuottaa jopa 11 euroa bruttokansantuotteeseen.

Lukutaitotyön jatkuvuuteen on sitouduttava toimenpiteiden vaikuttavuuden turvaamiseksi.

Lähteet: "10 faktaa lukemisesta 2024", Lukukeskus ja "10 faktaa lukutaidosta maailmalla", Lukukeskus

Lukulahja lapselle -neuvolaohjelma on vientituote!

Neuvoloissa jaettava Lukulahja lapselle -kirjalahjaohjelma tukee tasavertaisesti perheiden lukuharrastusta ja tasoittaa tehokkaasti oppimiseroja. Varhaiset, perheen yhteiset lukuhetket näkyvät koulun aloittavan lapsen lähtötaidoissa ja tukee kaikkea oppimista pitkälle tulevaisuuteen.

Lukeminen painottuu tilastoissa korkeasti koulutettujen vanhempien perheisiin, siksi on tärkeää mahdollistaa lukeminen kaikissa lapsiperheissä.

Omat kirjat ovat osoittautuneet ratkaisevaksi lapselle lukemisen aloittamisessa. Neuvolasta saatava asiantuntijoiden kokoama kirjakassi on vaikuttanut erityisesti niihin perheisiin, joissa ei muuten olisi luettu.

Myös neuvolan ammattilaiset ovat sitoutuneet ohjelmaan ja kirjakassit ovat jaossa kaikissa Suomen kunnissa. Kirjalahjaohjelma on tavoittanut toimintavuosiensa aikana 93% syntyneistä ikäluokista.

8 % suomalaisista lapsiperheistä on alle 5 lastenkirjaa. Monelle perheelle Lukulahja lapselle -kirjat ovat kodin ainoat lastenkirjat.

Tieto lukemisen
tärkeydestä kuuluu
tasavertaisesti kaikille!

63% PERHEISTÄ LUKI AIEMPAA ENEMMÄN

26% perheistä kertoi aloittaneensa lukemisen saatuaan kirjakassin, 78 % heistä kertoi lukevansa nyt joka päivä.

37% perheistä kertoi lukeneensa tavallista enemmän.

60 % 4-5-vuotiaiden vanhemmista kokee vauvavuonna saadun kirjakassin vaikutuksen näkyvän vielä kouluiän kynnykselläkin lapsen lisääntyneenä kiinnostuksena kirjoja ja lukemista kohtaan.

NEUVOLA TAVOITTA PERHEET!

44 % vanhemmista kertoo lukevansa säännöllisesti lapselleen, koska neuvolassa on muistutettu asiasta.

100 % terveydenhoitajista uskoo Lukulahja lapselle -kirjakassin kannustavan perheitä lukemaan.

100 % terveydenhoitajista haluaisi jakaa kirjakasseja jatkossakin.

Lähteet: Lukulahja lapselle -vaikuttavuusselvitys 2021 ja 2025, Innolink